

ORPO

Juokseva N° 5
N° 1

Tammik. 18

1903

"Pieninkin valo pimeydessä
saattaa rosvot hämmästyntään"

Yhteislaus lehden suuntaan. se on antanut täydellisen yhdenarvoisuuden kaikissa asioissa. Näin ollen siis tuottanut ilman, että sen lehti kannattamaan toimintasuuntaa olisi viisitäkään asiaa täydellisesti tattu minnekkään var- Toaunokirjallisuus ynnä maan päämäärään. Var- runot ovat kansan taide maan päämäärää ei tosin tuotteita. Ne luovat tei- sillä tule olemaankaan, hoavaa voimaa ytimykkyy- koska se tulee toimimaan dollään ja antavat intoa ainoastaan A. E. S. Erakon kaikelle työlle, mikä jalos- sääntöjen nojalla. Seuran saa ihmiskunnan onnea. säännöt ovat alttit kai- Siis nekin tulevat vaihte- kenlaisille aatteille, jotka lemaan lehdessä.

tarkottavat parannuksia Näin ollen tulee lehti nykyisessä yhteiskunnas- siis koskettelemaan eri sa. Parannukset nykyisessä aloja ja kysymyksiä, niin- yhteiskunnassa saavute- kuin seuran sääntöjen 1[§] taan ainoastaan siten, että (pykälä) kuuluu: "Seuran asiaa arvostellaan kaikelta tarkotus on yhdistää suo- mahdollisilta puolilta. Ja malaiset Finburyssä yhtei- sinä tapauksessa lehti tu- seen toimintaan henkisen, lee avaamaan palitanea että yhteiskunnallisen ase- kaikille uusille aatteitten mansa parantamiseksi, se- tulolatuksille. kä aineellisen toimien tulon- sa vaurastuttamiseksi. Se- on pitänyt silmällä, koska ra ei kuitenkaan ota mi-

tään vakituista asiaa ohjel-
maansa. Seuran tarkoitus
on kuitenkin kannattaa kaik-
kia sellaisia kysymyksiä, mit-
kä koskevat parannuksia
nykyisessä yhteiskunta olois-
sa."

Toimitus.

Jälkikatsaus Erakon juhliin.

A. E. J. Erakolla oli iltama
eli juhla Uuden Vuoden yönä
(1902-1903). Heti ensiksi voin
mainita, että ohjelmaa oli liikaa
paljon ja esuntyjät olivat e-
nemmäksään ensikertaisia. Tis-
si kummakaan jos se ei käy-
nyt ihan toivomusten mukai-
sesti.

Ohjelman ensi numerona oli
"avainspuhe", vaan en joutunut
sitä kuulemaan. Sitä seurasi
"Tervehdysruno", jonka oli laa-
tinut tilaisuutta varten J. O.
Peurala ja lausujana esiin-
tyi L. R. Nystrom, lausuen-
sen jokseenkin hyvin.

Väliajalla luettiin "Erakon" ää-
nenkannattaja "Oryso", jonka
luki toim. A. E. Lundan.
Lukutavasta voin tehdä sen
huomautuksen, että hän ei
ole perehtynyt sillä alalla, sillä
ääni, millä hän luki sen

muistutti hyvin paljon paasil-
lista ääntä. Toiseksi hän muut-
ti jonkun runon ajatusmuotoa.
Ensimmäisen runon "Terve Jou-
luun" 3 värssi on lehdessä:

"Ken muistelles ei arvoa suo,
hän kivettynyt ompi.

Ei lämmön tulta tunne ~~tu~~
hän ehk on tunnotonkin."

Lukia käänsi:

"Ken muistolles ei arvoa suo,
hän ompi tunnotonkin.

Ei lämmön tulta tunne ~~tu~~,
se kivettynyt ompi."

Toinen runo, joka tuli muu-
totuksi on: "Joulu synnyinpäivä",
sen 8 värssyn viimeinen säe
kuulun: "Jos totuuden valta hä-
martyis", käänsi: "Jos totuuden
valta hämmästyis." Kolmas runo,
joka myöskin tuli muutetuksi

on: "Onnen toivotus". Sen 5:n
värssyn viimeinen säe on:

"nün liittomme on valmis", käänsi
"nün liittomme on varma."

Tästä muistutuksesta luo-
len olevan sen hyödyn, että
toim. A. E. Lundan jättää
pois omantakeisen sensuroi-

misen.

3) Esitelmä J. O. Peuralalta.
Aine oli hyvä, vaan esitystapa
ei käynyt oikein sujuvasti.

4) Runo. Lausui L. R. Nystrom
hyvin.

5) Kouvaelma Yeljen surma

onnistui välttävästi.

noa viimeiselle tavulle, vaan

6) Näytös. Kohtaus Nummisuomieluummin ensimmäiselle. tarista, onnistui kutakuinkin järjestyksessä suomalaisten puolelta hyvin. Anteron osaa näyttäjät oli yleensä hyvä, vaan ei toiselle täytyy minun huomauttaa, kielisillä ollut mallia pysyä, yhtiä hän puhui liian hiljaa, tä hiljaa. Sen ehto vaikuttaa etempänä olivat rivat tahtose, kun he eivät ymmärräneet saada selvää sanoista. Suomen-kieltä. Olen pakotettu

7) Juhlapuhe A. E. Lundannilta, supistamaan kirjotukseni näin. Siinä hyvä, vaan sama pappis lyhyeksi tilan vähyyden tähden ääni pilasi sen, niin, että kuuliakunnan huomio kääntyi

Oras.

kokonaan toisaalle. He alkoivat keskustelemaan, mikä lehmistä, mikä sokeriruokosta, mikä Turusta j.n.e., niin että sellaiset jotka olisivat halunneet kuulla, eivät kuulleet mitään tällaisen sekasorron välistä.

Sikamme velvollisuus.

Me suomalaiset täällä Turburyssä olemme ottaneet erittäin tärkeän askeleen henkisen kehityksen alalla. Kaikkea moni meistä tuntee olevan vielä epäilevällä kannalla asiamme johdosta, ja katsovat sen niin pikku-

8) Laulua kantaleen säestyksellä hyväksyttiin häntten raukkuksella.

9) Laulua kantaleen säestyksellä hyväksyttiin häntten raukkuksella. Kaikkea moni meistä tuntee olevan vielä epäilevällä kannalla asiamme johdosta, ja katsovat sen niin pikku-

8) Kuvaelma Vuoden vaihteessa maiseksi ja turhaksi, niin meni huonosti. Suurin syy oli on osa kuitenkin jo osanvalmistuksissa, myöskään ei ollut mikään hyvä, sen todistaa pitkä väliajat, jotka teki katselijat raukattamiksi.

Me tiedämme, että emme voi mitään suuria luoda,

10) Satu eli suorokeskustelua, hävi hyvin.

vaan kukaapa meitä pakottaa kaatamaan ylemmää itseämme. Jos me tahdomme

11) Kupletti laulua antoi E. Särén, joka olivat hyvin mukavia kuunnella.

min me voimme paljon aikaa saada, vaikka ei ettei pane lukaa äänensäimmeissä asuisikaan ylevät

12) Runo, lausui J. O. Peurala, hänen tulisi ottaa huomioon, aikaan saada, vaikka ei ettei pane lukaa äänensäimmeissä asuisikaan ylevät

sielut. Minä olen vaistomai- täällä tehdä meidän yhteisessä
sesti tullut siihen johtopää- kasvitaikassamme „Suainedus-
tökseen, että meiltä puuttua tus-seura Erakon” kokouksessa
intoa tehdä itsemme hen- Meidän asiamme on jo al-
kisesti onnelliseksi. Yhtä hy- kuun saatettu, niin enään
vin kuin puuttuisi intoa vaikea sen jättäminen? Tuon
acneellisenkin Toimeentulon hyvän asian eteen ei tarvitse
hankintaan, jos ei meillä oli- muuta kuin käydä kokouk-
si pakkoa, vaikka tosin em- sissa ja erittää siellä sisäiset
me sitä pakosta tekisikään, tunteensa. Ja jonka taas
niin on se kuitenkin vel- on vaikea ne suullisesti kertoa,
vollisuus itsemme kohtaan. niin on mukavinta kirjoittaa

Sellainen velvollisuus on paperille ja saattaa „Orpo-leh-
kyllä henkistenkin rientojen den tulkittaviksi, joka tulee
alalta, jos ei vaan kuvuteta ilmestymään vähintään
hermoja kaikenlaisilla keino- kerran kuussa. Näin ollen
tekoisuuksilla. asia tulee kaikin puolin au-

Ihmisen hermosto on saman- tetuksi, joka muuten tukeh-
lainen kuin joku kasvikin. tuisi olemattomiin.

Jos ei se kasva, tai toisin Jos vaikeaa tuntisimmekin
sanoen kehity, se kiihtuu pienuutemme ja sentätiden
ja kuoleentuu. Waan jos hylkäisimme kokoukset, niin
sitä kehitetään niin se edistyy, se on sama, jos suorastaan
kukki ja hedelmöittää. Ja yritämme tukaputtaa kehi-
kun Tarkhuri kerran on alka- tyksen kulkua. Siis yhtykääm
nut kasvia hoitamaan, niin me suuren Taksalaisen kir-
kasvi pakottaa Tarkhuri ains jaidian sanoihin:

velvollisuuteen, s. o. muokkaus ”Kaiken maailman köyhä-
ja puhdistus työhön j. n. e. listo liittykää yhteen!”
Tamalla lailla jos me kerran Jurakija.

aijomme täyttää luonnon suurta tehtävää, on meilläkin
velvollisuus muokata ja hoitaa
kalleinta kasviamme s. o. hen-
kisesti kehittää itsemme.

Parhaiten sen voimme nautan tavallinen Australian

Työn arvon jako.

Yksi leipä maksaa noin sadannes tunnin työn (2^{den} nautan tavallinen Australian

leipä) Ainakaan aineet eivät se ei loukkaa ketään, mutta -
maksaa enempää, vaikka sitte se kuin otetaan väkisin, eli b-
olisi mennyt puolipäivää sitä verojen muodossa, on se kuin
leipoessa ja paistaessa, sillä kansat tahdottaisiin nään-
kotoisissa epämutkavuuksis- nylttää. Silloin kuin olemme
sa- sekin voi olla mahdollista vapaat verosta, voidaan mei-
yhtä hyvin kuin hevoselta tä pitää vapaana kansana,
ja mieheltä voi mennä puoli kuin ei tarvitse kannattaa
tuntia kuljettaissa yhtä lei- rosta yhteiskuntaa.
pää jontki kotia. Mutta meikä. Vapaimmissa valtiossa pitäisi
lainen kun menee ostamaan olla oikeutta myöden kansalla
leipää, niin siitä pitää mah- täysi valta päättää siitä, mi-
saa puolen tunnin työ. Eri- hinkä verorahat käytetään.
tus on, että kun minun olisi Mutta jos jokainen saisi oman
pitänyt puolen tunnin työ- mielensä mukaan päättää,
lä saada 50 leipää, niin minä niin jokainen varmasti päät-
sain vain yhden. Tässä on se täisi niin, että rahat, jotka
suurin yhteiskuntatalouden häneltä on otettu, pitää tulla
vika; jossa ei saada tuntia hänelle takaisin ja sama
työtunnista. Neillä eroaa olisi veronkantamisessakin,
työpalkat sen verran, että toi- että jos jokaisella olisi yhtä
nen voi ansaita kaksivertaa paljon valtaa, niin ei kellaän
ja neljävertaa, samassa ajas- olisi yhtään penniä veroa; sillä
sa kuin toinen. Sentähden vero on orjuutta, jota orjat, se on
epakohta ei ole työjärjestyk- työmiehet maksavat ja jolla
sestä johtuva, mutta se on orjakahleita koitetaan pitää
yhteiskunnallisen epäjärjes- kyllin lujana.
tyksen ja siitä johtuva or- Sentähden minä ehdotan
juus, jonka alle kaikki ovat yhteiskunta taloudelle pohja-
noyryytetty veron maksami- kiveksi rajatoin vapaus, ke-
sessa. Silloin ovat nuo jouti- nenkään vallasta, edustami-
laat kädet, jotka eivät kos- sesta eli toimintatavasta riip-
kaan työtä tee tilaisuudessa pumatoin; jossa ei olisi kukaan
hypsäisemaan vielä nuo 49 pakotettu tekemään toisen eder-
leipää. Mitä kukin kuluttaa tä työtä, ei neulan eikä nautan-
vapaasta tahdoakaan mihinkin, edestä.

William Rajaniemi

Muistutus. W. Rajaniemi teh-
dessään leipälaskuja, on ollut
hän ihanteellisella kannalla.
Hän on mennyt paljon korke-
ammalle, kuin kukaan tähän
astisista sosialisteista.

Toimitus.

Kirje Finburysta

Sisältö: Anomus. Tilastoa. Matka-
kertomus. Tolosen-kirje.

Arv. Orpo-lehden toimitus.

Minä allekirjoittanut, koska
olen huomannut, että Orpo-
lehden toimitus yksin saa por-
nistaa henkiset voimansa leh-
den kuukauden kunnalle, teen anto-
mukseen jos lehdessänne saan
julkasta "Kirjeitä Finbury-
sta."

Koska olen vahvistettu, että
kirjeeni tulevat sisältämäni
seuran sääntöjen sivä-
ulkopuolia, niin katson oleva-
ni siihen toimien täysin päte-
vä. Anomukseni suljen ai-
noastaan lehden toimituksen
huomioon.

Finbury 19¹² 03.

Kunnioittaen

Tolonen.

Wast. Otetaan lehteen mikä hy-
väksi nähdään

Toimitus.

*

"Erakko" seura luultavasti tu-
lee saamaan historiallisen
merkityksen tulevaisuuden ai-
kakautena ja siksiä koetaan
tehdä palveluksen historioitsi-
alle, väkiluvun suhteen Sam-
bourin kunnassa ynnä yleensä
koko Queenslandin suomalaisi-
sista, vaikka tosin en voikkaan
saada täydellisyyttä koko Queens-
landin suomalaisista, niin
luulen kuitenkin tyydyttäväs-
ti sen voivani tehdä.

Joulukuun 31 p:vä 1902 Sambour
issa on yli kouluikäisen miesten pud-
ta 19, naisemp. 11, yhteensä 30.
Kouluikäisissä poikia 7, tyttöjä 7,
yhteensä 14.

Alle kouluikäisen yhteensä 11.
Suomen-Ruotsalaisia on
Sambourissa 12 henkeä.

Maikkiaan on Suomesta tullei-
den ja täällä syntyneiden luku
67 henkeä. Yllä olevat nume-
rot olen koittanut saada mah-
dollisen tarkiksi, mutta seura-
vat on täytyneet panna ar-
vostelemalla.

Otakseen kuitenkin ulko-
puolella Sambourin piiriä
löytyvän ainakin 33 suoma-
laista, niin että voin luottaa
löytyvän Queenslandin eri-
osista yhteensä 100 suomalaista,
jollei enemmän.

*

Noin kuivan murheen aikana, kuin oli juhlan jälkipäivät päätin lähteä Blackallin vuoralle lähemmin puhuakseni asianomaisten kanssa, ja samalla esirukouksella kaikkien edestä anoa sadetta. Se oli noin vaan tuommoinen lähetystö, minun omassa persoonassani.

Suorelle päästyäni huomasi harmikseni, että olin ottanut mukaani (erehdyksenä tietysti) väärän matkalaukun. Minulla nähtäis on useampia yhdenlaisia onkalaukkuja, aina eri mattoja varten. Oli tullut mukaani matkalaukku "Malkosaarelle", vaikka tietysti olisi pitänyt tulla lähetystönlaukku asiapapereineen.

Laukku joka nyt oli mukana, oli varustettu Isältäni saadulla suurennuslasilla, isäni nähtäis oli kelloseppä, äidiltäni perityillä messinki reunaililla silmälasilla ja omatekoisella teatteri kitarilla, jonka olin Uuden Vuoden juhliksi saanut valmiiksi, sekä muistikirjalla. Tuomatekema kitarin on tehty siten, että on kahdesta tyhjäästä maitypurkista otettu pohja pois ja lasi pantu

tilalle, sekä muoralla yhteen sidottu nuo kaksi purk-

Heikkisen suututelttuani ja merelle katseltuani tuli mieleeni, että jospa koettaisin noilla aseillani ottaa "Malkosaarta". Innostuin --- Otin äitini messinki sanka-

set silmälasit, asetin ne varovasti päähäni ja tähtäsin, vaan ne kuin olivat tomuset otin taskustani nenälinan ja aloin pyyhkiä lasia. Helähdys ja toinen lasi särkyi --- Kiroulin sähkökankaasta tehtyjenä nenälinani --- köyhyystani ---, vaan se oli mennyt.

Samalla huomasin konstin ja se oli tietysti tepsivä. Otin suurennuslasin ja panin sen särkyneen lasin tilalle, asetin lasit päähäni uudestaan ja hyvin noin ylevästi (heikkinä ja lähetystön johtajana) katsoa töötin merelle.

Jatkamastykseni näin "Malkosaaren" ja "Toalevankansan pirtin" --- Matti seiso pirtin katolla virujen seassa lähellä savutorvea, puhalttaen torveen. Uusi harmi minulle.

Ei tullut telefooni aparaattia mukana, että olisin asettanut sen tuon tolpan juu-

reen ja kuullut äänen "Hu-
rikkalasta". Ajattelin että "Si-
ka-lehtea on uudella keksintö-
tavalla aljettu ulos antamaan,
sitä, että Matti huutaa
torveen lukemalla niinkuin
meidänkin lehtee ----. Ihas-
tuin niin, että en hankki-
nut muistaa että minulla
oli kiiharikin ----. Mutta ih-
minen näkkäas, kuin sen on
hyvä olla niin se on altis kai-
kille kekseliäisyyksille, sen
näin itsestäni. Muistin kiiha-
rin. Otin laukustani sellai-
sen ja aloin taas tähytellä.
Ja mikä humma --! Sehän
olikin vaan laiva jonka olen
nähty, eikä "Kalevan pirtti".
Kapteeni seisoi komentotä-
kellä, katsoi kaukoputkella
eteessäpäin ja vielä parem-
min tarkastettuani näin
laivan kannella ainoas-
taan naisia. Kummaa mi-
tä tämä on -- ahaa tuolta
saan ehkä selvän. Kyljessä
on nimi --- hm linjalaiva.

Samassa juuri tuli ruske-
alla ratsulla jäkäraparta-
nen senttemanni ja kysyi
visakielellä "Mitä sinä kum-
mittelet siellä?"

Minähän vaan näen laivan
ja kaikki matkustajat ovat
naisia, tokersin vastaukseksi.

"Niin se on se laiva sitten,
joka tuo Scottlantilaisia nai-
sia Queenlandiin."

Tämän kuultuani lähdin
kapuamaan juoksujahtaa
meijeri-mäeltä alas Stambouria
koki, tarkoituksessa mennä
satamaan ottamaan vastaan
hrenttują ----.

*

Meijerin mäeltä alas tultuani
tuli meidän kossumme kohdal-
la meidän posti minua vastaan
antoi kirjeen minulle, jossa oli
nimi Tolonen. "Tämähan on
minun", sanoin. "Niin on"
myönsi hän. "Kävin ja luin."

"Jassoo rouvain klupilla
on kokous." Päätin mennä sinne.

Sinne tultuani näin et-
tä se jota juuri enempi ihai-
lin juhlassa oli nokkoskasan
ääressä ja uhkas, että "tästä
annan mokomillekin kuin ei
minua tanssittaneet." Lähdin

ulos ovesta pelkäsin nokkoskylpyä, enkä
suotta sitä tehnytään. Kysyin rouvain
lähetiltä, että "miksi tuo yksi kiukutte-
lee ja uhkailee. Lähettti nauri ja sanoi
"No ei ne nuoret miehet tanssittaneet hi-
keen asti sitä ja se, se oli asian syy."

"Sehän oli harmi", lausuin ja lähdin kahe-
maan vuorelle jäänyttä matkalaukkuani
Tolonen.

Fintburyssa Oyo-lehden toimitus 18/1/1903.